

gemeente
Zoetermeer

> Retouradres Postbus 15, 2700 AA Zoetermeer

Aan de Rekenkamercommissie gemeente Zoetermeer

Bezoekadressen

Engelandlaan 502
2711 EB Zoetermeer
Stadhuisplein 1
2711 EC Zoetermeer

Postadres

Postbus 15
2700 AA Zoetermeer

Telefoon 14 079
www.zoetermeer.nl

Datum

13 september 2022

Uw kenmerk

Ons kenmerk

2022-077854

Bijlagen

2 (aanbiedingsbrief RES en
evaluatie door RES zelf proces
RES 1.0)

Onderwerp: Bestuurlijke reactie college op Rekenkameronderzoek "Participatie in de
RES energiestrategie regio Rotterdam Den Haag"

Geachte Rekenkamercommissie,

Op 12 juli 2022 ontving het college uw onderzoeksrapport "Participatie in de RES",
waarvoor onze hartelijke dank. U doet ons aanbevelingen hoe om te gaan richting
RES 2.0 wat betreft de inwonerp participatie.

U heeft samen met de gezamenlijke Rekenkamercommissie van Leidschendam-
Voorburg, Wassenaar, Oegstgeest en Voorschoten onderzocht hoe er wordt
omgegaan (inwoners)participatie bij de Regionale Energiestrategie (concept-RES en
RES 1.0). Overigens zitten de gemeente Voorschoten en Oegstgeest in een andere
RES-regio dan Zoetermeer.

U komt uit op grote verschillen en Zoetermeer scoort in vergelijking met de andere
gemeente goed wat betreft inzet/keuze voor/uitvoering van de participatie.

Verschillend georganiseerde RES-regio's in Nederland

In Nederland zijn 30 energieregio's ingedeeld door de Rijksoverheid in het kader van
het Klimaatakkoord. De doelen waaraan deze regio's werken, zijn tweeledig:

1. Opwek van duurzame stroom, windmolens en zonnepanelen, die dienen bij te
dragen aan 35 TWh¹ op land in 2030;
2. Mochten gemeenten regionaal opgewekte of aangeboden warmte nodig
hebben als alternatief voor aardgas dan is de RES ervoor om dit bovenlokaal
en regionaal te regelen. Alle gemeenten werken zelf aan het alternatief voor
aardgas vanuit de warmtevisies (Transitievisie Warmte).

In uw rapportage gaat u vooral in op het eerste doel: opwek van duurzame stroom
door windmolens en zonnepanelen en of en zo ja hoe de gemeenten hierbij
participatie organiseren.

De RES-regio Rotterdam Den Haag waar Zoetermeer onder valt laat de participatie bij de gemeenten zelf.
De gemeenten staan het dichtst bij inwoners en stakeholders en kennen de eigen inwoners (en wat wij op
welk moment van ze vragen op diverse thema's) het beste.

¹Het aantal windmolens en zonnepanelen kan omgerekend worden naar uiteindelijk TWh

De RES-organisatie zelf verwijst voor de uitgangspunten van participatie naar RES 1.0. :

"Enige nuancering: "De RES" bepaalt hierin niet, het komt altijd vanuit de deelnemende organisaties zelf. Het is een samenwerking gevormd door de deelnemende partijen.

Uitgangspunten zoals verwoord in de RES 1.0 energieregio Rotterdam Den Haag:

1. We hebben ervoor gekozen om lokaal te doen wat kan. Regionaal wordt opgepakt wat gemeentegrensoverschrijdend is. De gemeenten communiceren op de manier die bij de lokale situatie past. De regio stimuleert onderling overleg en samenwerking.

2. Transparante, gestructureerde communicatie bevordert de samenwerking, verbondenheid en vertrouwen in de regio. We streven naar doelgroepgerichte, begrijpelijke en laagdrempelig communicatie. We houden rekening met de lange doorlooptijd, de (inter)nationale klimaatactualiteit en politieke en technologische ontwikkelingen.

3. Decentrale overheden bepalen hoe de RES wordt vertaald naar het lokale (omgevings-)beleid en de bijbehorende acties en instrumenten. Het streven is dat ten laatste op 1 januari 2025 de uitgewerkte plannen voor elektriciteitsproductie zijn vergund zodat uiterlijk dan met de uitvoering wordt begonnen."

Participatie/Samenspraak binnen Zoetermeer

Zoals bekend is participatie (voorheen samenspraak), belangrijk voor de gemeente Zoetermeer. In Zoetermeer heeft het college een participatie- en een besluitvormend traject uitgevoerd met betrekking tot de potentie en wenselijkheid van windenergie en zonnestroom in de gemeente Zoetermeer (zie besluitvorming raad van januari 2021). Reden hiervoor was om zo ons bod aan de regio te kunnen meegeven.

Hiervoor is de participatietool- en website "Doe Mee Zoetermeer" gebruikt. Ook zijn er twee bewonersavonden gehouden met omwonenden, over twee beoogde zonnenvelden (Slootweg en Roeleveenseweg).

Verder heeft de gemeenteraad zelf tijdens een eigen bijeenkomst wensen en bedenkingen opgehaald op de concept-RES. Inwoners en stakeholder konden schriftelijk en mondeling punten meegeven aan raadsleden (sessie 8 juli 2020).

Naar verwachting zijn deelnemers van deze drie bijeenkomsten geïnterviewd voor uw onderzoek. De participatie rond de Transitievisie Warmte heeft u buiten beschouwing gelaten.

Uw observaties

U merkt terecht op dat er grote verschillen zijn tussen de twee RES-regio's die u heeft onderzocht.

De RES-regio Rotterdam Den Haag is een zeer grote energieregio met 23 gemeenten waarin gemeenten zelf de participatie ter hand nemen. Dit betreft zowel de zoektocht naar het alternatief voor aardgas als de vraag of en hoeveel windmolens en zonnepanelen gewenst zijn binnen de gemeenten.

U observeert ook terecht dat de RES 1.0 als regionaal beleidsdocument voor veel inwoners niet erg concreet is. Het wordt voor inwoners interessanter als het om concrete projecten en uitvoering gaat.

Als derde observatie geeft u aan dat de gemeenten die vooraf duidelijk maken in welke mate deelnemers aan de participatie invloed hadden op de besluitvorming daardoor waarschijnlijk een hoger rapportcijfer kregen. Wij herkennen gemeente Zoetermeer in deze observatie en hebben de mate van invloed inderdaad vooraf duidelijk gemaakt. Zowel de deelnemers aan de concept-RES en RES 1.0 als ook de deelnemers aan de lokale verkenning windenergie en zonnestroom zijn goed op de hoogte gehouden in het vervolgtraject. Draagvlak en betrokkenheid (en ruimte voor eigen inbreng) stond centraal. Het is wel zo dat op een gegeven moment keuzes gemaakt worden die niet alle deelnemers graag zien. Wij merken hierbij wel dat hoe meer een inwoner zich gehoord, betrokken en begrepen voelt, hoe groter de acceptatie van de uitkomst gaandeweg wordt.

Uw conclusies

U geeft aan dat de deelnemers in het participatietraject in Zoetermeer over de kwaliteit van de samenwerking en over de vormgeving van de participatietrajecten rondom de regionale energiestrategie

goed te spreken zijn. Tegelijkertijd oordelen zij kritisch over het proces. In dit geval zijn de punten van kritiek terug te voeren op de keuzes die gemaakt moeten worden die zoals gezegd niet alle deelnemers graag zien. Wij onderschrijven dat diverse doelgroepen verschillende behoeften hebben aan informatie en participatie. Wij herkennen onszelf minder tot niet in de conclusie "dat het de gemeenten niet gelukt is om specifieke doelgroepen op maat te benaderen". Wellicht doelt u hier ook op andere gemeenten, dat is ons niet helemaal duidelijk in het stuk "Bestuurlijke nota".

Uw aanbevelingen

Wat betreft RES 2.0 is de vraag in de regio Rotterdam-Den Haag hoe concreet dit gaat worden. We hoeven niet persé een RES 2.0 op te leveren, in ieder geval wel een stand van zaken. Wij nemen uw advies ter harte om open te blijven staan voor hoe andere gemeenten met participatie omgaan en hierover kennis en inzichten uit te wisselen. Ook rondom de vraag hoe we straks gaan kiezen voor het best passende alternatief voor warmte zonder aardgas.

Zoals al eerder aangegeven heeft Zoetermeer keuzes gemaakt ten aanzien van wind en zon en zetten wij bij voorkeur in op zonne-energie.

U geeft als tweede aanbeveling "het doel dat met participatie gerealiseerd moet worden". Het "moeten" kunnen we niet plaatsen. Wij vinden participatie belangrijk om op te halen wat er leeft onder inwoners en stakeholders en dit te betrekken in de integrale afweging met andere aspecten die ook van belang zijn in de besluitvorming. Doel is tenslotte ook dat zowel gemeente als zeker ook inwoners zelf bijdragen aan meer duurzame stroom. Hoe meer betrokkenheid en ruimte voor 'wat kun jij zelf kunt doen als inwoner', hoe beter.

Uw derde aanbeveling nemen we ter harte en passen we feitelijk ook waar we kunnen al toe: leren van anderen, goed de verwachtingen managen en terugkoppelen aan/verbonden blijven met deelnemers en raad. Het terugkoppelen kunnen we met name meenemen in de verdere zoektocht naar het alternatief voor aardgas.

Wij zien uw observaties, conclusies en aanbevelingen als evaluatie van het proces, waarvoor dank. Overigens heeft de RES-organisatie zelf ook het proces naar RES 1.0 geëvalueerd, wij verwijzen u graag naar de twee meegestuurde bijlagen.

Burgemeester en wethouders van Zoetermeer,
de secretaris de burgemeester

B.J.D Huykman

M.J. Bezuijen

